

Pappan var rasistledare

Ian Smith, dåvarande Rhodesias rasistledare, påverkades av den omvända sonen att ge upp apartheidsystemet i Rhodesia, nuvarande Zimbabwe. Foto: AP

- nu slåss Ian Smiths son mot apartheid

Under 1970-talet var Rhodesias premiärminister Ian Smith en av världens mest avskydda personer.

Han var själva sinnebilderna av apartheid.

I går kväll kom Ian Smiths son Alec, 34, till Sverige - för att tala mot apartheid och för de svartas rättigheter.

- Tiderna förändras. Till och med pappa anser numera att apartheid är fel, säger Alec.

Alec Smith växte upp i Salisbury i Rhodesia under den vita regimens sista desperata försök att klänga sig kvar vid makten.

Han tillhörde den vita befolkningens absoluta överklass. Hans far var premiärminister, farbrorn finansminister.

Han växte upp i en helvit miljö - de svarta fanns helt enkelt inte. Annat än de tio tjänare som ständigt fanns i huset.

- Vi insåg aldrig att det kunde vara annorlunda.

Världens blickar riktades då mot de svartas försök att nå lika rättigheter på samma sätt som de nu riktas mot Sydafrika.

- Även om det finns vissa skillnader mellan Rhodesia och Sydafrika är det i grunden samma fråga nu som då. Frågan om att den stora svarta majoriteten saknar demokratiska rättigheter, säger Alec Smith.

Narkoman

Men då intresserade sig Alec mest för narkotika och hippiefester. Han var narkoman och höll stora knarkpartyn i sin pappas premiärministerpalats för alla som ville komma.

Stor skandal blev det då polisen grep honom med två hekto marijuana. Men Alec slutade med narkotikan. Han blev kristen och började arbeta mot apartheidsystemet.

Han tvingade sin far att träffa svarta motståndsledare. Bland annat sammanförde han Zimbabwes nuvarande president Robert Mugabe med Ian Smith.

- Det är så att politiker överallt i världen utom i Skandinavien är totalt avskrämda från verkligheten. Far hade aldrig träffat de här människorna om jag inte tagit hem dem.

Det var sjukt

Ian Smith gav till sist upp, delvis inspirerad av sin sons enträgna argumenterande mot apartheid. För sex år sedan fick de svarta likabehandling och Rhodesia blev Zimbabwe.

- Zimbabwe kan fungera som ett positivt exempel på hur det kan gå i Sydafrika. Demokratier fungerar: vi har ett flerpartisystem, vår ekonomi fungerar hyfsat.

- Jag tror att de flesta vita i min ålder känner att nu är systemet friskt. Nu när vi ser svarta barn i skolorna och vita och svarta sitter bredvid varandra på restaurangerna inser vi hur sjukt det var förr.

Fortfarande kan dock Ian Smith tala väl om P W Botha i Sydafrika. Och många äldre vita i Zimbabwe kommer aldrig att förliskas med demokratin.

- När jag träffar min far försöker jag undvika att tala politik. Det är onödigt att bli ovänner, säger Alec.

• Vad anser du om sanktioner mot Sydafrika?

- Jag håller med er statsminister Carlsson. Sanktioner är bara effektiva om alla länder står bakom. Men jag tycker absolut att alla stater ska införa sanktioner. Det räcker inte med stolta deklARATIONER, de måste följas av handling.

I dagarna kommer Alec Smiths bok "Nu är vi bröder" ut i Sverige - en berättelse om hans utveckling från överklassnarkoman till kristen förkämpe mot apartheid.

Sakari Pitkänen

Alec Smith arbetar i dag som fältpräst i Zimbabwe. Sedan han slutat knarka har han också återtagit sin kontakt med fadern Ian Smith. Nu är Alec i Sverige för att tala om sin antiapartheid-bok "Nu är vi bröder".

Foto: BO SCHREIBER